

הספיינבס דינו

אבל אש"ף לא קיבל את ההסכם. הוא ראה בו מעשה הבגידה מצרי. אמנם, במשך כמה ימים היה נרמה כאילו נוטה יאסר ערפאת עצמו לקבל את ההימור. אך בתוככי אש"ף פרץ מרד. היתה זאת הפעם היחידה, כמדומני, שבה היתה קיימת אפשרות מעשית של הדחת ערפאת. הוא קיבל את דעת הרוב, ולא נותרה אלא שאלה של "אילו".

סאדאת ישראלי

כמה ימים אחרי ההסכם, כאשר כבר היה ברור כי אש"ף, המלך חוסיין והעולם הערבי כולו מתנגדים למעשה קמפדייוויד, הסביר לי בוטרוס בוטרוס-ע'אלי את הכוונה המצרית. בוטרוס, אחד האישים החכמים ביותר במישל המצרי, הסביר זאת בערך כך (בתרגום חופשי שלי):
אנחנו, המצרים, קיבלנו על עצמנו סיכון.

הערבים מתנגדים להסכם הזה, והפלסטינים מתנגדים לו יותר מכל. נרמה להם שבגדנו בהם. אבל אין זו אמת.

אנחנו נכנסים למשאומתן מזוור עם ממשלת ישראל. תוך כמה חודשים נשיג מידי בגין הישגים גדולים למען הפלסטינים. בגין יכין שזה כדאי לישראל, כי זוהי הדרך לשלום. כאשר יתברר כי אנחנו מצליחים לשחרר את שטחי פלסטין, כפי ששיחררנו את סיני, יבואו כל הערבים אל אנוור אל-סאדאת ויכין על חטא. הם יודו שהוא צדק.

זאת היתה אשלייה. היא היתה מבוססת על אידיבנה מוחלטת. סאדאת לא הבין את בגין. הוא האמין כי בגין הוא מעין סאדאת ישראלי, וכי תחושת הגדולה ההיסטורית של הרגע תסחוף את בגין בכיוון חדש. אבל זה קרה רק לעזר וייצמן. צינקאים יכולים לטעון כי האשלייה המצרית היתה רק תרגיל של הונאה. המצרים לא יכלו להודות — גם כלפי עצמם — בכך שהם כוגרים בפלסטינים ובסורים, ועולים על דרך של שלום נפרד. הם היו צריכים להעמיד פנים כאילו הם פועלים למען הפלסטינים.

סאדאת עם קארטר ובגין
אילו הבין בגין

כך או כך — התיקוה לא התממשה. ברגע שהתחיל המשאומתן המצרי-ישראלי על האוטונומיה התברר כי רובצת תהום בין שני הצדדים, וכי תהום זו אינה ניתנת לגישור. ההסכם נותר כאבן שאין לה הופכין, סיסת-נייר חסרת-ערך, והפוליטיקאים משני הצדדים השתמשו בו, לעת מצוא, כדי לטהר שרצים שונים.

זמן יקר מפז

המשך ידוע. מצריים גורשה מן העולם הערבי ומן הליגה הערבית. הוטל עליה חרם ערבי כללי. לאומה המצרית היתה זאת מכה קשה.

וזוהי אומה גאה מאוד. היא רואה את עצמה כמרכז העולם הערבי מבחינה היסטורית, תרבותית ומדינית.

היתה זאת גם מכה מעשית. מישקלה של מצריים בעולם תלוי במעמדה כמרכז ערבי ומסלמי. גם הכלכלה המצרית קשורה באלפי חוטים לעולם הערבי כולו. אמנם, החרם הערבי לא היה מעולם טוטאלי. קשרים רבים נשארו קיימים, אם כגלוי, אם כסתרי. אך גם כך היתה המכה חמורה מאוד.

כל עוד חי אנוור אל-סאדאת, מצאה מצריים נחמה במצבירות של "ברוג'ו", בהדגשת הייחוד המצרי על השבון הזהות הערבית. אך כל מי שמבין את ההיסטוריה המצרית ידע כי זהו מצב זמני, שאינו יכול להימשך אלא כמה שנים.

אילו היתה ירושלים מבינה את הנפש המצרית — ואת הנפש הערבית בכלל — היתה קובעת: הרווחנו כמה שנים, אולי שלוש, אולי חמש. בתוך הזמן הזה אנחנו צריכים לפתור את הבעייה הפלסטינית בצורה הנוחה לנו ביותר, כי אחרי חלוף זמן רב ישתנו כל התנאים לרעתנו.

אבל ממשלת-ישראל לא רצתה לפתור את הבעייה הפלסטינית בשום צורה שהיא. היא רצתה להמשיך ולשלוט לצמיתות בכל השטחים הכבושים — מטרה שאינה ניתנת לביצוע.

היא פעלה על פי התיקוה הישראלית הנושנה: אם אך נרוויח זמן, תיעלם הבעייה. העולם ישכח את הבעייה, הפלסטינים עצמם ישכחו שהם קיימים, והכל יתרגלו לכיבוש הישראלי. היתה זאת תיקוה-שווא.

לא הרווחנו זמן. ביזבזנו זמן.
ביזבזנו זמן יקר מפז, זמן שלא יחזור.

כמו מי הנילוס

אשר נרצח סאדאת ועלה חוסיין מובארכ לשלטון, השתנה הכל. אבל שינוי זה בא לאיטו, בשקט, כשם שזורמים מריהואר.

א? מצריים הכירה במדינה הפלסטינית. זה היה מובן מאליו. לא היתה בכלל קיימת אפשרות אחרת. אבל בירושלים הופתעו.

הופתעו שוב, כשם שהם מופתעים תמיד מכל מה שמתרחש בעולם הערבי. כשם שהופתעו ב-1948, כאשר צבאות-ערב נכנסו לארץ, בניגוד לנבואות כל המומחים שלנו לעניינים-ערביים. כשם שהופתעו ב-1955, כאשר גמאל עבד-אל-נאצר עשה את עיסקת-הנשק עם הגוש הסובייטי, אחרי פשיטתו של אריאל שרון בעזה. כשם שהופתעו ב-1967, כאשר ריכז עבד-אל-נאצר את צבאו בחצי-האי סיני, בניגוד לכל התחזיות של המודיעין שלנו. כשם שהופתעו ב-1973, כאשר היילוי של אנוור אל-סאדאת חצו את התעלה. כשם שהופתעו מעליית כוחו של אש"ף, למרות המכות הצבאיות שספג בכיירות ובטריפולי. כשם שהופתעו מן האינתיפאדה. וזוהי רק רשימה חלקית. **שום אדם שיש לו הבנה מינימלית בעניינים ערביים לא יכול היה להיות מופתע.**

ביטול אוטומאטי

ב וורדאי, ההכרה המצרית במדינה הפלסטינית שמה קץ להסכם-המיסגרת של קמפדייוויד. שם נאמר כי יוקם מימשל עצמי של תושבי השטחים הכבושים, וכי לאחר מכן ייפתח משאומתן בין ישראל, ירדן ונציגי הפלסטינים כדי לקבוע, תוך חמש שנים, את הסטאטוס הקבוע של השטחים הכבושים.

הכרזת-העצמאות הפלסטינית קובעת מראש את הסטאטוס הקבוע של הש-טחים האלה, ומרוקנת את הסכם קמפדייוויד מתוכנו.

האם ההכרה בהכרזה היא הפרת-הסכם מצד מצריים?
זוהי שאלה מנוהבת.

כל הסכם פוליטי נושא בחובו את העיקרון המישפטי של REBUS SIC STANTIBUS. כלומר: הוא תקף, כל עוד לא השתנו הנסיבות.

הסכם בינלאומי שאינו מופעל במשך 10 שנים בטל אוטומטית. כי ב-10 שנים משתנות כל הנסיבות כמעט מעצמן. אין שום דימיון בין העולם של 1978, השנה שבה נחתם ההסכם, ובין העולם של 1988. **האחריות לביטול ההסכם רובצת על מי שגרם לאי-הפעלתו.**

מי זה היה?
על כך אפשר להתווכח.

רמאוח מוסכמת

ה אמת ההיסטורית היא שהסכם-המיסגרת של קמפדייוויד לפיתרון הבעייה הפלסטינית (להבדיל מן ההסכם על שלום ישראלי-מצרי) היה תלוי מלכתחילה על בלימה. היא היתה מושתתת על רמאות. רמאות הדדית מודעת.

מובארכ עם פרס
אילו הסכים ערפאת

לא היתה הסכמה בין הצדדים בקמפדייוויד. אבל הנשיא ג'ימי קארטר רצה בהסכם בכל מחיר. כדי לספק אותו, וכדי לאפשר את השלום הישראלי-מצרי שהכל רצו בו, חובר מיסמך דו-משמעי ככוונה. לשני הצדדים היו דיעות מנוגדות לגמרי, וההסכם נוסח כך שכל אחד משני הצדדים יכול היה לטעון כי גישתו שלו אושרה.

המצרים טענו שההסכם קובע קו ישר: תחילה מימשל-עצמי פלסטיני, בשלב מעבר, ואחרי חמש שנים מדינה פלסטינית.

ממשלת-בגין טענה כי ההסכם נותן ל"תושבים המקומיים" את הזכות לנהל את ענייניהם בעצמם, מבלי לתת להם כל זכות על השטח. כשטח תקום התנחלות ישראלית רחבה, ובתום חמש שנים יביאו עובדות מוגמרות אלה לסיפוח השטחים לישראל, תוך כדי הסכם. **כל אחד יכול היה למצוא בטכסט תימוכין לטענותיו.**

שאלה של "אילו"

ה היסטוריה מלאה בשאלות של "אילו", וגם למחרת קמפדייוויד נוצר מצב של "אילו". מה היה קורה אילו הסכים אש"ף להסכם קמפדייוויד, והיה מקים מיד מוסדות של מימשל עצמי כגדה וברצועה? מה היה קורה אילו הניפו מוסדות אלה, למחרת הקמתם, את הדגל הלאומי הפלסטיני. ואילו הכריזו שאש"ף הוא הנהגתם? מה היה קורה אילו גובשו מוסדות כאלה כ"מדינה בדרך", על פי הדגם של הסוכנות היהודית והוועד הלאומי בימי המנדאט?

אילו התנגדה ממשלת-בגין לכך בכוחה-הנשק, היתה האינתיפאדה פורצת כבר אז. ואילו עמדה ממשלת-בגין מנגד, היתה קמה המדינה הפלסטינית כבר לפני כמה שנים.